

Seiland nasjonalpark, Finnmark

Innsamling og systematisering av eksisterende data om verneverdier på zoologi og botanikk

Karl-Otto Jacobsen
Jarle Werner Bjerke
Geir Helge Systad
Vigdis Frivoll

Tromsø 28.02.2019

UPUBLISERT

TILGJENGELIGHET

Åpen

PROSJEKTLEDER

Karl-Otto Jacobsen

ANSVARLIG FORSKNINGSSJEF

Cathrine Henaug

OPPDRAGSGIVER(E)/BIDRAGSYTER(E)

Seiland nasjonalparkråd

OPPDRAGSGIVERS REFERANSE

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER/BIDRAGSYTER

Ingunn Ims Vistnes

Innhold

1 Beskrivelse av oppdraget.....	3
2 Fugle- og dyreliv.....	4
2.1 Artsobservasjoner/Artskart.....	4
2.2 Rovbase.....	7
2.3 SEAPOP.....	7
2.3.1 Hekkende sjøfugl på Seiland.....	7
2.3.2 Ikke-hekkende sjøfugl på Seiland.....	8
2.4 Forslag til framtidige zoologiske kartlegginger.....	8
3 Vegetasjon.....	11
3.1 Oppsummering av tidligere undersøkelser.....	11
3.2 Rødlistede arter.....	13
3.3 Romlig spredning av registreringer og vurdering av ytterligere naturtypelokaliteter.....	16
3.4 Mangelanalyse og forslag til framtidige kartlegginger.....	16
4 Referanser.....	18

1 Beskrivelse av oppdraget

Seiland nasjonalpark ble opprettet 8. desember 2006 og er på 316 km². Verneområdet ligger i både Alta, Hammerfest og Kvalsund kommune. I forkant av verneverdtaket utarbeidet NINA to rapporter om verneverdiene på Seiland i 2002 i forbindelse med verneprosessen (Iversen mfl. 2002; Jacobsen mfl. 2002). Siden da har NINA både gjennomført kartlegging av rovfugl (primært kongeørn og havørn) langs kysten av Finnmark i årene 2005-2009, og drevet forskning på kongeørn på Seiland, Sørøya og Stjernøya i perioden 2005-2012. NINA har også oppsummert kunnskapen om naturmangfold i Alta-delen av nasjonalparken (Strann mfl. 2008). Dataene som gjelder kongeørn og havørn er lagt inn i Rovbase. Videre har NINA også samlet inn sjøfugldata i forbindelse med prosjektet SEAPOP. Aktiviteten til NINA har medført at vi har fått mer kunnskap om verneverdiene med hensyn til fugleliv innenfor nasjonalparkens grenser. En god del av dette har ikke vært tilgjengeliggjort. Utover dette er det lagt inn en del data i Artsobservasjoner.no av ulike personer, både innenfor zoologi og botanikk. Det er også nylig publisert en artikkel om floraen på Seiland (Alm 2014).

NINA skal etter avtale med Seiland nasjonalparkråd samle og systematisere disse eksisterende dataene om zoologi og botanikk fra perioden 2002-2018 innenfor verneområdets grenser. Dette innebærer både opplysninger fra databaser (Rovbase.no, Artsobservasjoner.no, Artskart.no og Seapop.no). I tillegg vil NINA gå gjennom upubliserte data fra notatbøker fra periodene fra etter 2002 hvor vi har arbeidet i verneområdet. NINA leverer et notat med artslistor med vurdering av tetthet og funksjon i nasjonalparken, samt status i forhold til oppdaterte rødlistor og ansvarsarter. Upubliserte data legges inn i Artsobservasjoner.

2 Fugle- og dyreliv

2.1 Artsobservasjoner/Artskart

Vi har lagt inn alle fugle- og pattedyr observasjonene fra registreringene som ble gjennomført i 2002 i Artsobservasjoner. Dette utgjør 141 observasjoner, hvorav kun tre er av pattedyr. I tillegg er det gått gjennom notatbøker fra perioden 2005-2012. Følgende observasjoner fra 2005 ble lagt inn; to ravnereir i Store Bekkarfjorden, en rødnebbternekoloni i Nordre Bumannsfjord, en tårnfalkhekking i Olderfjorden, samt en jaktfalkhekking vest i nasjonalparken. Som man kan se på **Figur 1** og **2**, så er de fleste observasjonene i nasjonalparken fra Store Bekkarfjord/Melkevattan og nordøstover til Olderbukta, samt Bårdfjorden, Bumannsfjordene, Flaskefjorden og Jøfjorden. Mens for eksempel fjellplatået øst for Seilandsjøkelen hvor det er mange vatn, er det ingen registreringer. Dette området kan ha potensiale for hekkende våtmarksfugler (lomer, ender og vadere)

Ut fra disse registreringene, samt Rovbase og SEAPOP har vi oppdatert artslisten for registrerte fugle- og pattedyr som er registrert innenfor nasjonalparkens grenser (**Tabell 1**). Det er helt sikkert flere arter som er registrert av andre, men som ikke har vært tilgjengelige for oss i denne sammenheng.

Figur 1. Kart over Seiland Nasjonalpark med symboler for alle lokaliteter med rapportering av fugleliv for alle år. Kilde: Skjermdump fra Artskart (Artsdatabanken, 26.2.2019). Dette utgjør 374 observasjoner.

Figur 2. Kart over Seiland Nasjonalpark med symboler for alle lokaliteter med rapportering av pattedyr for alle år. Kilde: Skjermdump fra Artskart (Artsdatabanken, 26.2.2019). Dette utgjør 10 observasjoner.

Tabell 1. Oversikt over alle fugle- og dyrearter som med sikkerhet er registrert i Seiland nasjonalpark. Det er også vurdert tetthet og funksjon for hver enkelt art. Det er også oppgitt eventuell rødlistestatus og ansvarsart.

Rødlistestatus: RE = Regionalt utdødd CR = Kritisk truet EN = Sterkt truet VU = Sårbar NT = Nær truet DD = Datamangel A= Ansvarsart		Tetthet i området: XXXX = meget vanlig XXX = relativt vanlig XX = fåtallig X = sjelden T = tilfeldig Stor bokstav= sikker Liten bokstav= mulig		Artens bruk av området: H = Hekke/yngleområde B = Beite/jaktområde M = Myte/hårfellingsområde Ov = Overnattingsplass R = Rasteområde S = Spill/parringsområde Tv = Trekkvei L = Leveområde hele året	
Artsnavn	Latinske navn	Rødliste-status (2015)	Status		
SMÅLOM	<i>Gavia stellata</i>		XX,H		
STORLOM	<i>Gavia arctica</i>		XX,H		
STORSKARV	<i>Phalacrocorax carbo</i>		XXX, R,B		
KRIKKAND	<i>Anas crecca</i>		XX,H		
ÆRFUGL	<i>Somateria mollissima</i>	NT	XX,B,H		
PRAKTÆRFUGL	<i>Somateria spectabilis</i>		X,B		
HAVELLE	<i>Clangula hyemalis</i>	NT	XX,H		
SJØORRE	<i>Melanitta fusca</i>	NT	XX,B,h		
SILAND	<i>Mergus serrator</i>		XX,H,M		
LAKSAND	<i>Mergus merganser</i>		XXX,H,M		
HAVØRN	<i>Haliaeetus albicilla</i>	A	XXX,H		
FJELLVÅK	<i>Buteo lagopus</i>	A	XXX,H		
KONGEØRN	<i>Aquila chrysaetos</i>		XXX,H		
TÅRNFALK	<i>Falco tinnunculus</i>		XX,H		
DVERGFALK	<i>Falco columbarius</i>		XX,H		
JAKTFALK	<i>Falco rusticolus</i>	NT,A	XX,H		
LIRYPE	<i>Lagopus lagopus</i>	NT,A	XXX,H		
FJELLRYPE	<i>Lagopus mutus</i>	NT,A	XXX,H		
TJELD	<i>Haematopus ostralegus</i>		XXXX,H		
HEILO	<i>Pluvialis apricaria</i>		XXX,H		
SMÅSPOVE	<i>Numenius phaeopus</i>		XX,H		
STORSPOVE	<i>Numenius arquata</i>	NT	X,H		
RØDSTILK	<i>Tringa totanus</i>		XXXX,H		
STRANDSNIPE	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT	XXXX,H		
FISKEMÅSE	<i>Larus canus</i>	NT	XXX,H		
GRÅMÅSE	<i>Larus argentatus</i>		XXX,H		
SVARTBAK	<i>Larus marinus</i>		XXX,H		
KRYKKJE	<i>Rissa tridactyla</i>	EN	XXX,B,h		
RØDNEBBTERNE	<i>Sterna paradisaea</i>		XXXX,H		
ALKE	<i>Alca torda</i>	VU	X,B		

TEIST	<i>Cephus grylle</i>	VU	XX,H
ALKEKONGE	<i>Alle alle</i>		X,B
GJØK	<i>Cuculus canorus</i>		XX,H
TREPIPLERKE	<i>Anthus trivialis</i>		X,H
HEIPIPLERKE	<i>Anthus pratensis</i>	A	XXXX,H
LINERLE	<i>Motacilla alba alba</i>		XX,H
SIDENSVANS	<i>Bombycilla garrulus</i>		X,h
FOSSEKALL	<i>Cinclus cinclus</i>		XX,H
JERNSPURV	<i>Prunella modularis</i>		XX,H
BLÅSTRUPE	<i>Luscinia svecica</i>	NT,A	XX,H
STEINSKVETT	<i>Oenanthe oenanthe</i>		XXX,H
RINGTROST	<i>Turdus torquatus</i>		XXX,H
GRÅTROST	<i>Turdus pilaris</i>		XXX,H
MÅLTROST	<i>Turdus philomelos</i>		XX,H
RØDNINGETROST	<i>Turdus iliacus</i>		XXX,H
LØVSANGER	<i>Phylloscopus trochilus</i>		XXXX,H
S.H. FLUESNAPPER	<i>Ficedula hypoleuca</i>		XX,H
KRÅKE	<i>Corvus corone cornix</i>		XXX,H
RAVN	<i>Corvus corax</i>		XXX,H
BJØRKEFINK	<i>Fringilla montifringilla</i>	A	XX,H
BERGIRISK	<i>Carduelis flavirostris</i>	NT	XXX,H
GRÅSISIK	<i>Carduelis flammea</i>	A	XXX,H
SNØSPURV	<i>Plectrophenax nivalis</i>		XX,H
SIVSPURV	<i>Emberiza schoeniclus</i>	NT	XX,H
PATTEDYR			
REIN	<i>Rangifer tarandus</i>		XXX,B
OTER	<i>Lutra lutra</i>	VU	XXX,L
HARE	<i>Lepus timidus</i>	NT	XXX,L
LEMEN	<i>Lemmus lemmus</i>		X(XX),L

2.2 Rovbase

Vi har hentet ut reirlokaltetene for både kongeørn og havørn fra Rovbase. Vi kjenner til fire kongeørnterritorer og ti havørnterritorier hvor reirene ligger helt eller delvis innenfor vernegrensene. Noen av reirene kan muligens veksle mellom de to artene. Disse figurene med sensitive opplysninger er imidlertid lagt i et eget vedlegg som er unntatt offentlighet.

2.3 SEAPOP

2.3.1 Hekkende sjøfugl på Seiland

Sjøfuglbestandene som hekker på Seiland er begrenset til et fåtall kolonier av krykkje, gråmåke og svartbak, samt enkeltpar av teist, ærfugl og siland. De største koloniene ligger imidlertid utenfor nasjonalparken. Av disse er krykkjekolonien i Eidvågen den desidert største. Kolonien er i tillegg en av få kolonier som ikke har gått tilbake for denne arten i Finnmark. Innenfor nasjonalparkgrensene hekket det i 1997 krykkje i Vassvika (150 par), men denne kolonien forsvant innen totaltellingen i 2005. I Bårdfjorden er det observert en del andefugl, og det hekket tidligere noen titalls ærfuglpar i i dette området. Under totaltellingen i 2005 ble det imidlertid kun sett silender (sju individer) her i hekketiden, men dette kan ha vært fugl i fjærskifte, ungfugl eller hanner. I

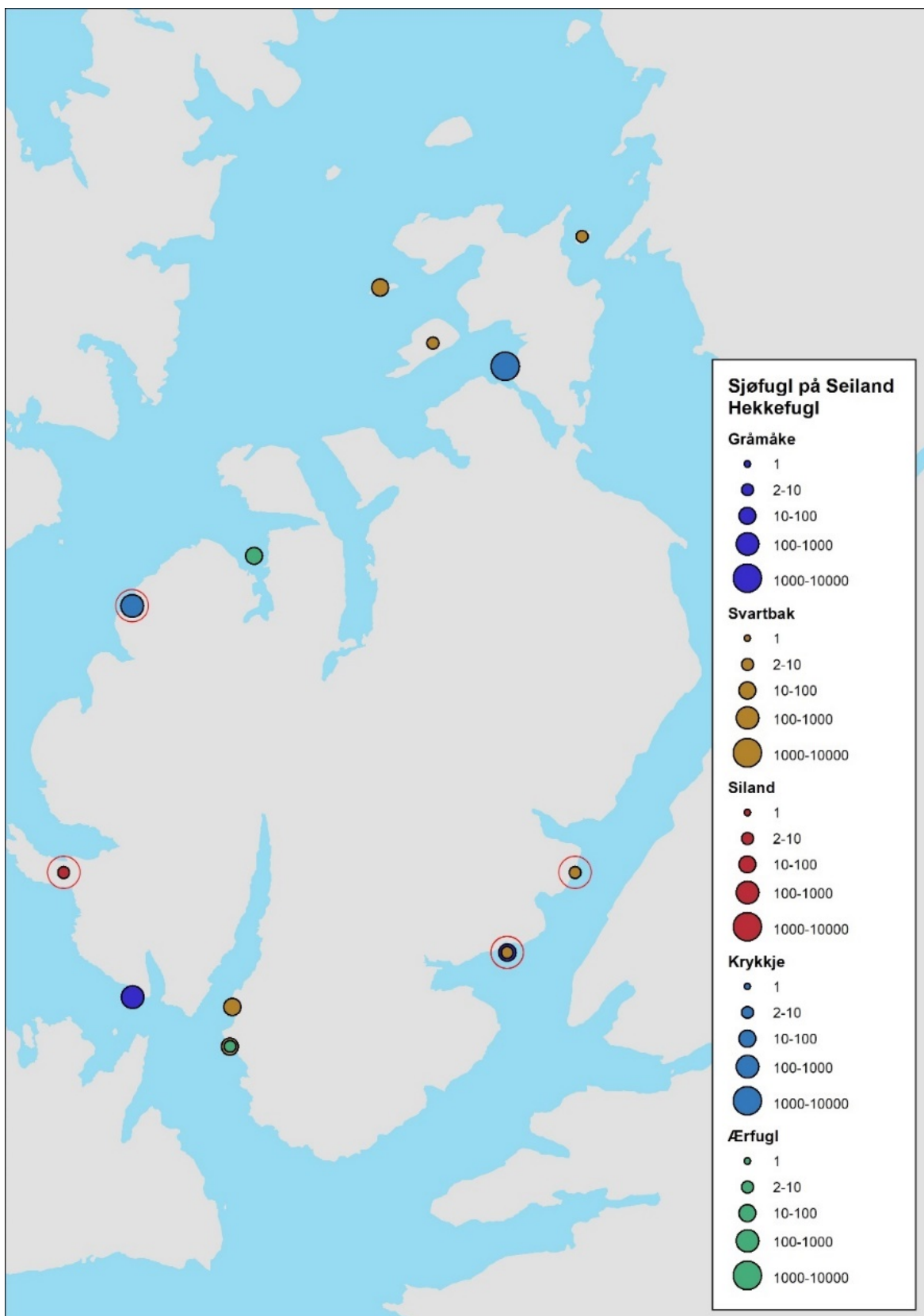
Store Bekkarfjord ble det talt 15 gråmåke og 5 svartbak på holmene Rudingen og Allevuolsuolu, men disse ligger rett utenfor grensen til nasjonalparken. Det ble funnet enkeltpar av svartbak ved Olderfjorden og i Skreifjorden, det siste paret rett utenfor grensen. I Flaskefjorden ble det observert 16 ærfuglhanner 20. mai 2005, hunnene til disse hekket gjerne i nærheten, men usikkert hvor (**Figur 3**). Flytellingene dekker i liten grad arter som teist og toppskarv samt andre arter som hekker skjult.

2.3.2 Ikke-hekkende sjøfugl på Seiland

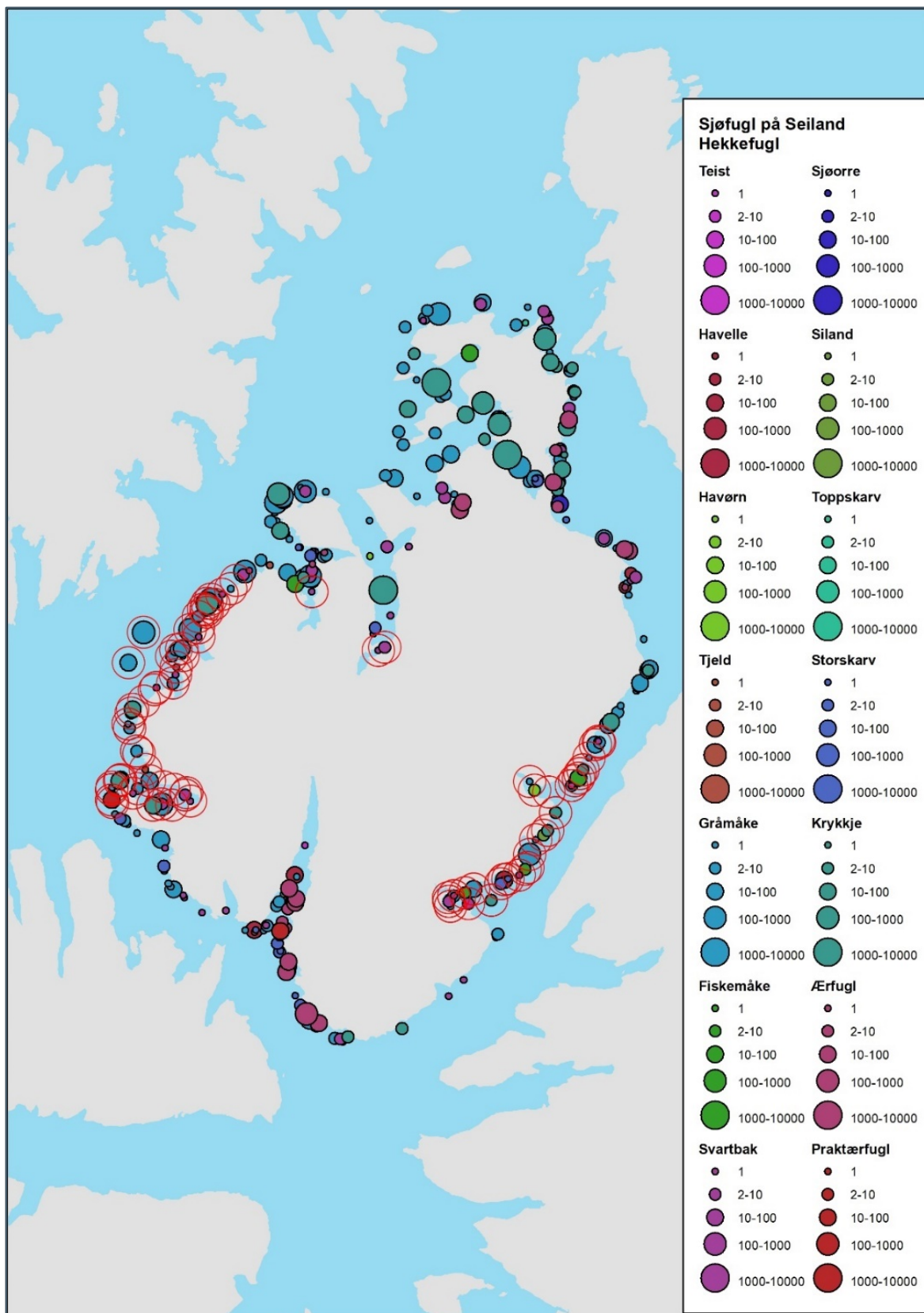
Det har blitt utført flere flytellingene rundt Seiland, der NOBALES-tellingene i 1998-1999, SEAPOP tellingene med fly fordelt på hekkefugltellingene i 2005, vintertellingene i 2010 og mytetellingene i 2011. De mest tallrike artene gjennom året er krykkje på Seiland generelt og gråmåke innenfor nasjonalparken. De vanligste artene utover dette, er ærfugl, svartbak og havelle, samt noen observasjoner av storskarv, sjøorre, laksand og siland. De største sjøfuglforekomstene er observert i området Hakkstabben til Bårdfjorden og i de nordlige delene av Seiland utenfor nasjonalparken. Det er også en del måker i Sørøysundet gjennom hele året på grunn av tilgangen på næring der (**Figur 4**).

2.4 Forslag til framtidige zoologiske kartlegginger

Som man kan se på **Figur 1**, så er det områder i nasjonalparken hvor det ikke foreligger noen registreringer av fugler eller pattedyr. Spesielt er det fjellområdene nord og øst for Seilandsjøken med mange vatn som virker interessant. Her kan det være potensiale for særlig våtmarksarter (lomer, ender og vadere) men også andre fjellfuglarter. Dette kan gjøres effektivt ved bruk av helikopter hvor man flyr over de aktuelle områdene, og gjør noen landinger. For øvrig kan det være nyttig å få samtidig gjort en kartlegging av rovfugl med helikopter for å få mer grundig oversikt over alle lokalitetene. Ved å gjennomføre dette vil man også få stedfestet de allerede kjente lokalitetene nøyaktig fra lufta. De fleste posisjonene i dag er anslått på avstand med båt, og er dermed noe unøyaktig.

Figur 3. Kart over Seiland med lokalisering av hekkende sjøfugl. Dataene er primært basert på tellinger fra fly i regi av NOBALES i 1998-99 samt flytellingene i regi av SEAPOP i perioden 2005-2011 (kilde:SEAPOP).

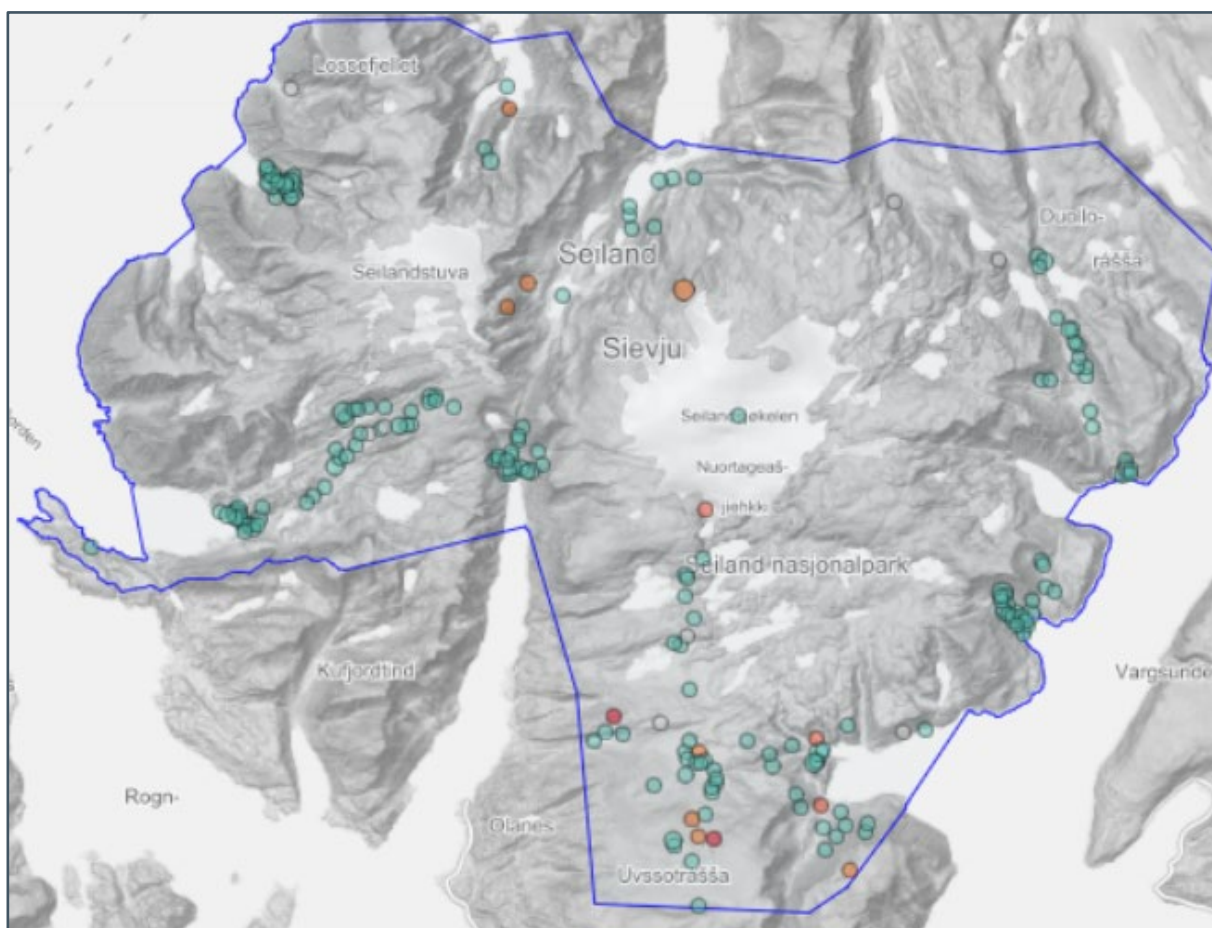

Figur 4. Kart over Seiland med lokalisering av ikke-hekkende sjøfugl. Dataene er primært basert på tellinger fra fly i regi av NOBALES i 1998-99 samt flytellingene i regi av SEAPOP i perioden 2005-2011 (kilde:SEAPOP).

3 Vegetasjon

3.1 Oppsummering av tidligere undersøkelser

Før opprettelsen av Seiland nasjonalpark fikk NINA i oppdrag å sammenfatte kunnskapen om flora og fauna innenfor foreslått avgrensning (Iversen mfl. 2002). I den forbindelse ble bl.a. tidligere botaniske undersøkelser oppsummert, og et vegetasjonskart for øya ble produsert. Det ble så foreslått områder som burde kartlegges nærmere. For elleve år siden sammenfattet NINA kunnskapen om verdifulle naturtyper i Alta kommune og inkluderte da Alta-delen av Seiland nasjonalpark (Strann mfl. 2008). Strann (2005) omtaler en tilsvarende rapport for Kvalsund forfattet av firmaet Origo miljø. Denne rapporten virker ikke å være offentlig tilgjengelig, men ut fra Naturbase og omtaler i Strann (2005) tyder det ikke på at Origo Miljø foretok undersøkelser innenfor nasjonalparkgrensene. Hammerfest kommune omtaler naturtypelokaliteter i kommunen, derav flere fra Seiland (Ness 2009). Ingen av disse er imidlertid fra nasjonalparken. Nasjonalparkens eventuelle verdifulle naturtyper innenfor disse to kommunene er dermed ikke tidligere oppsummert. Kun deler av nasjonalparken er blitt besøkt av forskere med vegetasjonsøkologisk kompetanse (**Figur 5**).

Figur 5. Observasjoner og innsamlinger av karplanter, lav og sopp med presisjon bedre enn 5000 m i Seiland nasjonalpark. Ingen observasjoner eller innsamlinger av moser fra nasjonalparken ligger i Artskart. Kilde: Skjermdump fra Artskart (Artsdatabanken, 25.2.2019).

Rapporten fra Alta kommune inkluderte 12 naturtypelokaliteter som delvis eller i sin helhet ligger innenfor nasjonalparkgrensene (Strann mfl. 2008). Avgrensningene av disse ble i stor grad basert på grunnlagsundersøkelsene gjort av Alm & Iversen (2003) i forkant av etableringen av nasjonalparken. Alm & Iversen (2003) inkluderte ikke avgrensninger, ei heller naturtype-tolkninger. Disse ble av Strann mfl. (2008) vurdert basert på beskrivelser, flybilder og topografiske indikatorer. For enkelte av disse lokalitetene bør avgrensningene derfor anses som omtrentlige. For enkelte av disse områdene var kun et fåtall arter registrert, slik at grunnlaget for verdisetting var også noe begrenset. Naturtypelokalitetene i Strann mfl. (2008) er summarisk beskrevet i **Tabell 2** og finnes også som faktaark i Naturbase, bortsett fra én lokalitet. I Naturbase ligger i tillegg en stor naturbeitemark i Store Bekkarfjord, basert på Alm & Vange (2013), og omtalt som unøyaktig avgrenset. Denne lokaliteten er også er lagt inn i **Tabell 2**. Denne innlemmer de to naturtypelokalitetene i Store Bekkarfjord avgrenset av Strann mfl. (2008). I indre del av Flaskefjorden nord i nasjonalparken forekommer en marin naturtype som er lagt inn i Naturbase. Denne er ikke tatt med i **Tabell 2**.

Tabell 2. Registrerte naturtypelokaliteter som ligger delvis eller i sin helhet innenfor Seiland nasjonalpark. Alle er hentet fra Strann mfl. (2008), bortsett fra BN00091845. Alle unntatt én ligger i Naturbase.

Naturbase-ID	Lokalitetsnavn	Naturtype	Areal (m ²)	Verdi
BN00062763	Vatn i Boazuvuonvággi ved Lille Bekkarfjord	Mudderbank	25158	Lokalt viktig
BN00062764	Boazuvuonvággi ved Lille Bekkarfjord	Sørvendte berg og rasmarker	495677	Lokalt viktig
BN00062765	Botn av Lille Bekkarfjord	Strandeng og strandsump	66086	Viktig
BN00062766	Botn av Store Bekkarfjord	Strandeng og strandsump	60850	Viktig
BN00062767	Liene mellom Bálggahatnjunni og Store Bekkarfjord	Naturbeitemark	204005	Lokalt viktig
BN00062768	Søkkmyrdalen	Kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti	110661	Viktig
BN00062769	Uvssotrašša	Kalkrike områder i fjellet	13166248	Viktig
BN00062770	Kufjordbotn	Strandeng og strandsump	14928	Lokalt viktig
BN00062772	Platået NV for Kufjordbotn	Andre viktige forekomster	1761060	Lokalt viktig
BN00062773	Hábovárri	Kalkrike områder i fjellet	9141151	Viktig
BN00062795	Foten av Sommarsettind/ Geassesaihárji	Sørvendte berg og rasmarker	327718	Viktig
BN00091845	Store Bekkarfjord på Seiland	Naturbeitemark	7592421	Viktig
Ikke lagt inn	Lille Kufjorddalen/Áitevággi	Stor elveør	Ikke beregnet	Lokalt viktig

Ytterlige kunnskap om Seilands vegetasjon framkom gjennom en syntese av øyas karplanteflora, delvis basert på nylige registreringer på nordre del av øya (Alm 2014). Alm gjennomførte en ny runde med feltarbeid i 2015, noe som ledet til en tilleggsutredning av floraen på øya (Alm 2016), dog uten omtaler av nye forekomster innenfor nasjonalparken, bortsett fra én som var uteglemt i Alm (2014). Utredningene av Alm (2014, 2016) har et sterkt artsfokus, og det er kun i enkelte tilfeller at naturtyper tilsvarende de som er omtalt i naturtypehandboka (Direktoratet for naturforvaltning 2007) er eksplisitt nevnt. Omtaler av arter og landskap kan imidlertid benyttes til tolkning av naturtyper og deres geografiske avgrensninger. Kunnskapen om moser, lav og sopp er på langt nær den samme som for karplanter. Ifølge Artskart er det ikke foretatt en eneste innsamling av moser fra nasjonalparken, mens det kun er registrert åtte lavarter, alle fra Store

Bekkarfjorden og alle vidt utbredte ellers i Nord-Norge. 16 sopparter er blitt registrert, også disse fra Store Bekkarfjorden. Dette er livskraftige arter med mange kjente forekomster i landsdelen.

3.2 Rødlistede arter

Følgelig er det karplantefloraen som må benyttes for å vurdere hvilke områder av nasjonalparken som har truede eller regionalt sjeldne arter og naturtyper. Alm (2014) presenterte et kart som viser de områdene han mener stikker seg ut som viktige for sjeldne og kravfulle karplanter i fjellet. De som er delvis eller helt innenfor nasjonalparkgrensene er omtalt i **Tabell 3**.

Tabell 3. Områder delvis eller helt innenfor Seiland nasjonalpark som ifølge Alm (2014) har sjeldne og kravfulle karplanter i fjellet. Merk at Naturbase-lokaliteten ved navn Uvssotrašša (BN00062769) dekker et langt større område enn kun toppen av fjellet og innlemmer derfor delvis eller i sin helhet to av Alms lokaliteter.

Alms nummer	Alms lokalitetsnavn	Samsvar med Naturbase-ID	Antall oppgitte arter, med truethetskategori i parentes
1	Hábovarri ved Store Bekkarfjord	BN00062773	4 (NT: 1, LC: 3)
2	Fjellområder «innenfor» Store Bekkarfjord	BN00062769	8 (EN: 2, LC: 6)
3	Uvssotrašša	BN00062769	1 (VU)
6	Fjell ovenfor Jøfjorden mot Seilandsjøkelen	Ingen	3 (VU: 1, NT: 1, LC: 1)
8	Fjell ved Olderdalen/Birranvággi	Ingen	1 (LC)

Alm listet kun lokaliteter over skoggrensen. Samtidig hadde han fokus på såkalte kravfulle arter, det vil generelt si arter som vokser på kalkholdig og annen næringsrik jord. Artene han baserte sin lokalitetsliste på var følgende, rangert etter truethet: dvergarve (EN), stivsildre (EN), snøgras (VU), sølvkattfot (VU), lodnemyrklegg (NT), fjellsolblom (LC), fjellvalmue (LC), jøkelsmåarve (LC), kantlyng (LC), nålearve (LC), rabbestarr (LC), reinstarr (LC), snørublom (LC), og tuearve (LC). Merk at fjellvalmue er varig fredet iht. Forskrift om fredning av truede arter satt i kraft 21.12.2001, selv om den ikke lenger er ansett som truet.

Følgende øvrige truede eller nær truede karplanter ligger inne i Artskart som innsamlet eller registrert innenfor nasjonalparkgrensene: håret myrflatbelg (VU), finnmarksnøkleblom (VU), grannsildre (NT), grynsildre (NT), høstvasshår (NT), issoleie (NT), snøarve (NT) og snøsoleie (NT). Her følger en kort omtale av disse åtte artene pluss de fem rødlistede artene brukt av Alm (2014) for å lage ovennevnte lokalitetsliste. Disse omtales herunder etter synkende truethet og deretter alfabetisk etter vitenskapelig navn. Ikke tilgjengelig i Artskart, men rapportert av Alm (2014) er finnmarksmattesveve (= lappmattesveve, VU). Den omtales også herunder.

Dvergarve (*Arenaria humifusa*) (EN): Arten ble samlet i 1968 fra ca. 500 m o.h. i fjellene vest for store Bekkarfjord, trolig innenfor BN00062769. Status til forekomsten er ukjent. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som sterkt truet (EN) fordi utbredelsen er begrenset og sterkt fragmentert med få lokaliteter, og en tilbakegang er trolig allerede pågående på grunn av klimaendring.

Stivsildre (*Micranthes hieraciifolia*) (EN): To innsamlinger finnes, begge gjort av Leif Ryvarden 25. juli 1968 på fjellene vest om Store Bekkarfjord uten nærmere lokalitetsbeskrivelse. Det er derfor usikkert om forekomsten havner innenfor en av de eksisterende naturtypelokalitetene, og artens status er også høyst usikker. Alm (2016) rapporterer en nyoppdaget lokalitet på Altnesfjellet sør for nasjonalparken. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som sterkt truet (EN) på grunn av et begrenset antall forekomster, tilbakegang, og fragmentert utbredelse.

Sølvkattfot (*Antennaria villifera*) (VU): Ifølge Alm (2014) samlet Ove Dahl et eksemplar av denne arten fra nordsiden av Seilandsjøkelen, mot Jøfjorden, i 1919. Denne innsamlingen vises ikke i Artskart. Status for forekomsten er høyst usikker. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som sårbar (VU) på grunn av en begrenset og fragmentert utbredelse i kombinasjon med tilbakegang. Årsaken til tilbakegangen er sterkt reinbeite og til dels saubeite, og følsomhet for klimaendringer (temperaturøkning).

Håret myrflatbelg (*Lathyrus palustris* ssp. *pilosus*) (VU): Arten myrflatbelg er også kjent under navnet myrskolm. Den består av to underarter, ssp. *palustris* (snau myrflatbelg) som kun er kjent fra Sør-Norge, og ssp. *pilosus* (håret myrflatbelg) som har en nordøstlig utbredelse med tyngdepunkt i Øst-Finnmark. Det finnes to innsamlinger av denne arten fra Store Bekkarfjord, begge innsamlet av Leif Ryvarden i 1968. Reidar Elven har studert en av disse to og bestemt den til underarten håret myrflatbelg. Høyst sannsynlig tilhører også den andre innsamlingen samme underart. Ryvarden samlet arten «like innenfor fjordbunnen» på en «relativt rik gressmyr», i kratt av bjørk og vier. Den vurderes som sårbar (VU) på grunn av en viss tilbakegang og begrenset forekomstareal og utbredelse som trolig er sterkt fragmentert. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter skyldes tilbakegangen vesentlig endring i jordbruksformer (reduert utmarksbeite, gjengroing av låglandssumper) og inngrep langs vassdrag. Status for forekomsten i Store Bekkarfjord er ukjent.

Snøgras (*Phippisia algida*) (VU): Den ble først funnet på Uvssotrašša (BN00062769, jmfør **Tabell 2**) i 2002 (Alm 2014). I 2007 samlet Leif Ryvarden den rett på sørsiden av Seilandsjøkelen, NV for Melkevatna og ØNØ Johkanjárhárji, en forekomst som ikke ble omtalt i Alm (2014), men som er registrert i Artskart. Arten finnes trolig fortsatt på begge lokalitetene og kan ha flere ukjente forekomster i høyereliggende strøk. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som sårbar (VU) på grunn av forholdsvis sterk observert tilbakegang.

Lappmattesveve (*Pilosella peleteriana* ssp. *boreades*) (VU): Basert på befaringen gjort i 2002, rapporterte Alm (2014) denne fra de sørvende liene under Doaresrášša ved Lille Bekkarfjord. Der opptrer den i store mengder. Innsamlet materiale er imidlertid ikke søkbar i Artskart. Lappmattesveve er også kjent fra liene sør for nasjonalparken ved Hakkstabben (Alm 2016). Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter er denne underarten (eller rasen om man vil) kun kjent fra Finnmark, fra kommunene Alta, Hammerfest og Tana. Den vurderes som sårbar (VU) på grunn av antatt markert tilbakegang og få kjente, gjenværende forekomster.

Finnmarksnøkleblom (*Primula nutans* ssp. *finmarchia*) (VU): Det er gjort ett funn av finmarksnøkleblom på Seiland, også det i Store Repparfjord. Marianne Iversen samlet den på strandeng i fjordbunnen i 2008 (Alm 2014). På grunn av det relativt ferske registreringen, er det sannsynlig at arten fortsatt vokser der. Den vurderes som sårbar (VU) som følge av trolig kraftig fragmentering, samt pågående reduksjon av forekomstareal og -kvalitet. Funnet ser ut til å være gjort innenfor naturtypelokaliteten «Botn av Store Bekkarfjord» (jfr. **Tabell 2**), og bidrar ytterligere til å fremheve naturverdien av denne lokaliteten.

Høstvasshår (*Callitriche hermaphrodita*) (NT): Kjent fra Søkkmyrdalen (lokalitet BN00062768, jfr. **Tabell 2** og Strann mfl. 2008, Alm 2014). Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som nær truet (NT) på grunn av en pågående nedgang i Sør-Norge, mens den synes å være stabil i Nord-Norge.

Snøarve (*Cerastium nigrescens*) (NT): I nasjonalparken er den kjent fra: 1. Store Bekkarfjord (trolig ovenfor BN00091845), 2. Uvssotrašša mot Søkkmyrdalen (trolig innenfor BN00062769),

3. Pederdalen i Bårdfjorden, 4. mellom Spisstind (Suolvárri) og Seilandstuva NNV for høyde 631 (trolig rett innenfor grensen). Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som nær truet (NT) på grunn av et noe begrenset antall forekomster, og fordi den er knyttet til en utsatt naturtype og antas være i tilbakegang.

Grynsildre (*Micranthes foliolosa*) (NT): I nasjonalparken er arten kun kjent fra to innsamlinger gjort av Ove Dahl i 1919 i Jøfjorden-området, trolig innenfor Alms lokalitet 6, jfr. **Tabell 3**. Status for forekomsten i Jøfjorden er ukjent. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som nær truet (NT), fordi den har et noe begrenset antall forekomster, en trolig fragmentert utbredelse med en pågående bestandsreduksjon og fordi artens naturtyper er i tilbakegang.

Grannsildre (*Micranthes tenuis*) (NT): Tre innsamlinger og en observasjon er gjort av denne arten innenfor nasjonalparken. Disse er nordskrenten av Hábovárrí (BN00062773, jfr. **Tabell 2**), nordsiden av Uvssotrašša (BN00062769), Store Bekkarfjord (unøyaktig stadfesting - kanskje innenfor BN00091845) og Jøfjorden, under Seilandsjøkelen (trolig innenfor Alms lokalitet 6, jfr. **Tabell 3**). Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som nær truet (NT) på grunn av en pågående populasjonsreduksjon og fordi dens voksesteder er i tilbakegang, men den er fortsatt vanlig i store deler av fjellkjeden.

Lodnemyrklegg (*Pedicularis hirsuta*) (NT): Den er kjent fra en 51 år gammel innsamling fra Hábovárrí (BN00062773, jfr. **Tabell 2**), en like gammel innsamling fra Store Bekkarfjorden (kanskje innenfor BN00091845) og en hundre gammel innsamling fra Jøfjorden innenfor Seilandsjøkelen. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som nær truet (NT) fordi den er en arktisk art knyttet til naturtyper som er utsatte ved klimaendringer.

Issoleie (*Ranunculus glacialis*) (NT): Den er samlet en rekke steder på Seiland, flere av disse innenfor nasjonalparkens grenser. Følgende lokaliteter ser ut til å være kjent fra parken: 1. Store Bekkarfjord (trolig innenfor eller ovenfor BN00091845), 2. Kufjordbotn SSØ for Nordmannsjøkelen (kanskje innenfor BN00062772 – jfr. **Tabell 2**), 3. Pederdalen ved Bårdfjord, 4. «i Skreifjordens bunn ved elven» og 5. i «dalføre innenfor Skreifjorden», det vil trolig si i Sørdalen innenfor Sørbotn, 6. Jøfjorden under Seilandsjøkelen, jfr. Alms lokalitet 6 (**Tabell 3**), 7. Reatkajávritraktene i Kvalsund kommune. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den under noe tvil som nær truet (NT) ut fra antatt pågående og kommende tilbakegang på grunn av temperaturøkning i fjellet.

Snøsoleie (*Ranunculus nivalis*) (NT): I nasjonalparken er den kjent fra: 1. Store Bekkarfjord (trolig ovenfor BN00091845), 2. Hábovárrí (trolig innenfor BN00062773), 3. «under» Nordmannsjøkelen mot Straumdalen, 4. Jøfjorden, under Seilandsjøkelen. Ifølge artsomtaler på Artsdatabankens nettside for rødlistede arter vurderes den som nær truet (NT) på grunn av en pågående reduksjon i forekomstareal og i artens naturtyper.

Disse lokalitetsomtalenene for rødlistede karplanter gir et godt bilde av kjente verdifulle lokaliteter for karplanter innenfor nasjonalparken.

3.3 Romlig spredning av registreringer og vurdering av ytterligere naturtypelokaliteter

Forekomster i Artskart og oppramsing av funnsteder i Alm (2014) viser svært klumpvise registreringer av botaniske arter innenfor nasjonalparken (**Figur 5**). Man kan i flere tilfeller skjelne spesifikke turer, f.eks. turruten til Torbjørn Alm og Marianne Iversen fra Bårdfjorden og østover inn Bårdfjorddalen og Pederdalen i august 2002, og de samme personenes turrute fra Olderbukta på øyas østside, også den gjennomført i august 2002.

Funnene fra Bårdfjorddalen tyder på at denne dalen har en lite kravfull vegetasjon i hovedsak med vidt utbredte arter. I høyden kommer det inn noen noe mer kravfulle arter slik som reinrose og rødsildre. Artsutvalget tilsier ikke at det i denne dalen finnes naturtyper med høyere verdi enn lokalt viktig. I fjæresonen vokser arter som russekjeks, strandkryp og taresaltgras. Russekjeks var i en tidligere rødliste vurdert som nær truet (NT), men den er nå tilbake i kategori LC, dvs. trygg og ikke truet. Strann mfl. (2008) gav russekjeks noe verdi ved vurdering av Kufjordbotn, botn av Store Bekkarfjord, og botn av Lille Bekkarfjord (jfr. **Tabell 2**), da arten på den tida var vurdert som nær truet. Følgelig kan endringer i enkeltarters truethet også påvirke verdivurdering av naturtypelokaliteter.

Funnene fra Olderbukta og innover Olderdalen inkluderer en del arter som har begrenset utbredelse på Seiland, deriblant fjellmarinøkkel, klokkevingergrønn og rabberørkvein. Det gir likevel ikke rom for å anta at det finnes naturtypelokaliteter med høyere verdi enn lokal. Det kan likevel finnes mindre partier med avvikende vegetasjon som de ikke fikk oppsøkt på sin dagstur. Alm og Iversen gjorde i 2002 også en dagstur i Nordre Bumannsfjord. Heller ikke der viser registrerte planter tegn til mer verdifulle naturtyper.

Tolv forekomster i Artskart viser at Torbjørn Alm og Unni R. Bjerke Gamst i 2014 befarte et område fra Straumen innerst i Jøfjorden og innover i Breihovdalen. De fant vidt utbredte arter som sibirgrasløk, hundekjeks og rosenrot. Disse funnene gir ingen indikasjon på at området rommer naturtyper med annet enn lokal verdi.

3.4 Mangelanalyse og forslag til framtidige kartlegginger

Følgelig er det ikke grunnlag for å antyde verdifulle naturtypelokaliteter innenfor nasjonalparken utover de som allerede ligger inne i Naturbase og de ytterligere lokalitetene som er omtalt under de rødlistede artene ovenfor. Disse ytterligere lokalitetene bør være fremste mål for framtidige naturtypekartlegginger i nasjonalparken. Det relativt store antallet rødlistede karplanter funnet spredt rundt i nasjonalparken, selv helt opp til Seilandsjøkelen, viser at potensialet for langt flere forekomster av sjeldne eller truede arter er høyt. Det kan for eksempel tenkes at fjellarter som snøgras, issoleie, snøsoleie, grannsildre, grynsildre, stivsildre og dvergarve har mange forekomster på høyder over 400 m o.h. Dette inkluderer i praksis alle sider av Seilandsjøkelen, samt svært mangelfullt undersøkte områder rundt Nordmannsjøkelen.

Figur 5 viser samtidig at store arealer av nasjonalparken er praktisk talt ukjent fra et botanisk synspunkt. Det eneste man kan forholde seg til fra disse arealene er det fjernmålingsbaserte vegetasjonskartet presentert av Iversen mfl. (2002). Blant disse ukjente arealene er Bårdveggenområdet mellom Bårdfjorden og Sørefjorden. De bratte vestvendte skråningene kan romme et stort antall arter som ellers ikke er kjent fra nasjonalparken. Samtidig har vi interessante sørvestvendte skråninger som er helt ukjent fra botanisk ståsted, for eksempel lia under Sjutalet ved Oarjijt Dáččavuotna. Dette inkluderer også fjellpartiene nord og vest for Nordmannsjøkelen,

f.eks. ryggen mellom Seilandstuva og Hakkfjellet, plataet nordvestover til Lossefjellet, samt ryggen vestover mot Sjutalet.

Følgelig er man fortsatt kun i pionerfasen når det gjelder utforskinga av det botaniske biologiske mangfoldet innenfor nasjonalparken. Dette kan summeres opp i følgende punkter:

1. En rekke botaniske organismegrupper finnes det tilnærmet ingen kunnskap om (moser, lav, sopp). Det samme gjelder for så vidt også for invertebrater og en del andre dyregrupper. For eksempel finnes det ikke en eneste registrering av sommerfugler i Artskart fra nasjonalparken, mens to funn av steinfluer er feilaktig plassert i Seiland nasjonalpark, til tross for at lokalitetsbeskrivelsen klart viser at de er samlet på Sennalandet. I tillegg til at de har sin egenverdi (truethet m.m.), så kan artsbestemmelser av dyr også gi nyttig informasjon ved verdivurdering av naturtypelokaliteter.
2. Status for mange truede karplanter er ukjent.
3. En rekke områder er ikke blitt befart i det hele.
4. Selv områder med størst aktivitet er mangelfullt undersøkt, delvis fordi det er lenge siden siste undersøkelse og delvis fordi undersøkelsene kun har konsentrert seg om karplantetevegetasjonen.
5. Det er generelt utfordrende å omsette floristiske krysslister og punkter til naturtypevurderinger med geografiske avgrensninger.
6. Det er uklart hvor stor verdi man skal tillegge forekomster av fjellvalmue, inkludert forekomstene som inntil nylig har blitt kalt stjernøyvalmue. Arten er fredet, men ikke lenger vurdert som truet etter at flere småarter (inkludert stjernøyvalmue) ble konkludert å tilhøre samme takson. Arten forekommer en rekke steder på Seiland.

4 Referanser

- Alm, T. 2014. Floraen på Seiland i Finnmark. - Polarflokken 36: 3-138.
- Alm, T. 2016. Tillegg til floraen på Seiland i Finnmark. - Polarflokken 38: 3-28.
- Alm, T. & Iversen, M. 2003. Botaniske undersøkelser på Seiland i forbindelse med den foreslåtte nasjonalparken. [Rapport til Miljøvernnavdelingen, Fylkesmannen i Finnmark]. Universitetet i Tromsø og Norsk institutt for naturforskning, Tromsø. 66 s.
- Alm, T. & Vange, V. 2013. Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Finnmark – med en vurdering av kunnskapsstatus. DN-Utredning 2013-8. 156 s. Direktoratet for naturforvaltning, Trondheim.
- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold. – DN-håndbok 13, oppdatert versjon. Direktoratet for naturforvaltning, Trondheim. 238 s. + 6 vedlegg. (2. utgave 2006, oppdatert 2007).
- Iversen, M., Systad, G.H. & Strann, K.-B. 2002. Statusrapport om kunnskapsnivået for flora og fauna i foreslått nasjonalpark på Seiland. Rapport til Fylkesmannen i Finnmark, 31 s + vedl
- Jacobsen, K.-O., Systad, G.H. & Strann, K.-B. 2002. Zoologisk kartlegging innenfor utvalgte områder på Seiland, Finnmark. Rapport til Fylkesmannen i Finnmark. 16 s + vedl.
- Ness, T. E. (red.) 2009. Natur, friluftsliv og kulturminner. Hammerfest kommune, Hammerfest.
- Strann, K.-B. 2005. Kartlegging av biologisk mangfold i tre Finnmarkskommuner. En evaluering av resultatene. - NINA Rapport 92. Norsk institutt for naturforskning, Trondheim.
- Strann, K.-B., Bjerke, J.W., Frivoll, V. & Johnsen, T.V. 2008. Verdifulle naturtyper i Alta kommune. – NINA Rapport 344. 112 s.

Andre kilder:

www.artsobservasjoner.no

www.artskart.no

www.rovbase.no

www.seapop.no

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: Postboks 5685 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøks-/leveringsadresse: Høgskoleringen 9, 7034 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00, Telefaks: 73 80 14 01

E-post: firmapost@nina.no

Organisasjonsnummer 9500 37 687

<http://www.nina.no>

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger